

Oceny władz samorządowych oraz ich kompetencji

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Jesienią Polacy będą decydować o kształcie władz samorządowych w swoich miejscowościach zamieszkania w następnym pięcioleciu. Rozstrzygną o składach rad różnego szczebla, wybiorą wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, wystawiając tym samym oceny osobom sprawującym władzę dotychczas. W jednym z naszych ostatnich sondaży zapytaliśmy respondentów, jak oceniają działalność obecnych, ustępujących już władz samorządowych w swojej miejscowości¹.

OCENY WŁADZ SAMORZĄDOWYCH MIASTA LUB GMINY

Od czasu poprzednich wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2014 roku, ogólne oceny władz samorządowych poprawiły się. Szczególnie w roku 2015 odnotowaliśmy kilkupunktowy wzrost pozytywnych ocen działalności władz miasta czy gminy, w której mieszka respondent. Dobre oceny utrzymywały się na wyższym poziomie w ciągu kolejnych lat. W kwietniu 2018 roku ponad dwie trzecie badanych pozytywnie oceniło działalność władz miasta lub gminy w swojej miejscowości (70%), ponad jedna piąta miała na ten temat opinię negatywną (21%). W maju oceny te minimalnie się pogorszyły².

TABELA 1

Oceny działalności władz miasta/gminy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2014							2015			2016		2017		2018			
	III	VI	VII	VIII	IX	X	XI	II	III	IX	III	IX	III	IX	II	III	IV	V
	w procentach																	
Dobra	62	59	63	65	62	61	62	63	67	71	72	73	71	73	72	69	70	68
Zła	29	30	26	25	28	29	29	23	21	20	20	21	20	18	19	21	21	23

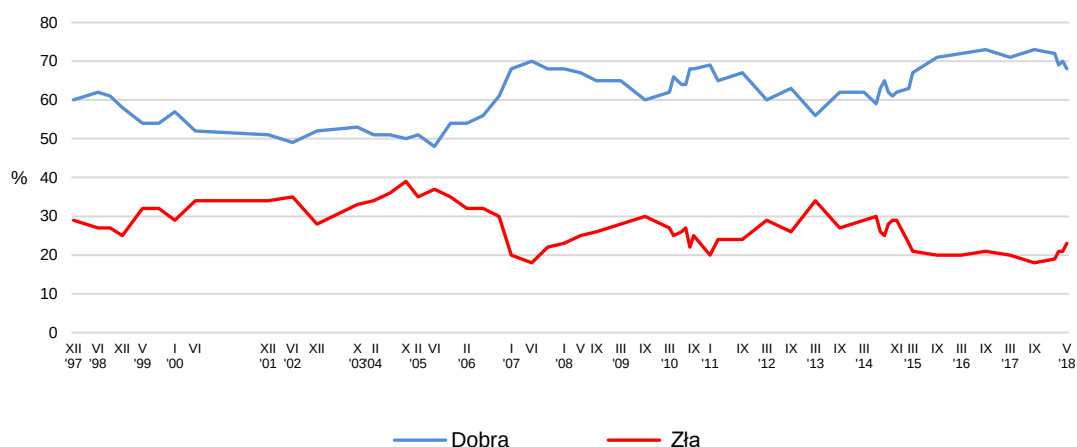
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (335) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 kwietnia 2018 roku na liczącej 1140 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (336) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 10–17 maja 2018 roku na liczącej 1121 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

CBOS

RYS. 1. Oceny działalności władz samorządowych miasta/gminy respondenta

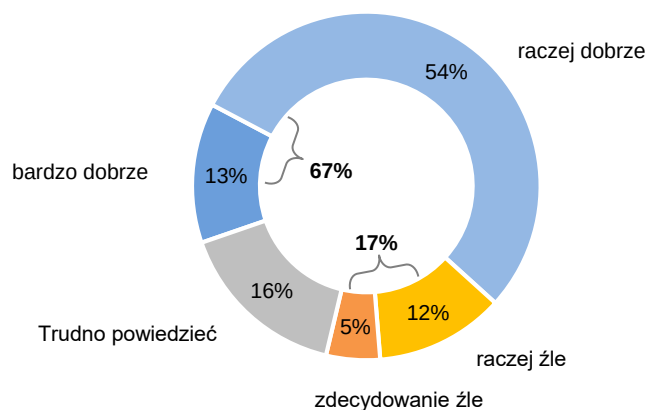

Zdecydowana większość Polaków pozytywnie ocenia efekty działalności obecnych władz samorządowych w ich miejscowości – wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz rady miasta lub gminy.

Ponad dwie trzecie badanych (67%) jest zdania, że obecne samorządowe władze wykonawcze – wójt, burmistrz lub prezydent miasta – dobrze pracują, 17% jest przeciwnego zdania. Pozytywne oceny są jednak wyraźnie umiarkowane, a nie entuzjastyczne.

CBOS

RYS. 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że wójt/burmistrz/ prezydent miasta pracuje:

Relatywnie najbardziej krytyczni wobec swoich prezydentów są respondenci z największych aglomeracji liczących powyżej 500 tys. mieszkańców – ponad połowa ma pozytywną opinię o ich pracy (57%), niepełna jedna trzecia ocenia ich działalność krytycznie (31%). Z kolei stosunkowo najlepiej swoich wójtów lub burmistrzów oceniają osoby mieszkające na wsi i ankietowani z miast liczących do 20 tys. mieszkańców oraz od 100 tys. do 400 tys. mieszkańców.

TABELA 2

Wielkość miejscowości	Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejszy wójt/ burmistrz/ prezydent miasta pracował:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	69	14	16
Miasto do 19 999 mieszkańców	69	16	15
20 000 – 99 999	64	20	16
100 000 – 499 999	69	16	15
500 000 i więcej	57	31	12

Z perspektywy kilku kadencji można dostrzec, że oceny działalności wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast prawie się nie zmieniają – najlepiej ich praca była oceniana w zaprzeszłej kadencji, w 2010 roku – wówczas 71% ankietowanych pozytywnie oceniało pracę ówczesnych szefów władz lokalnych. Cztery lata temu, tak samo jak teraz, ponad dwie trzecie badanych (67%) pozytywnie wypowiadało się o działalności wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Jedyna zauważalna różnica między ocenami pracy wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast w poprzedniej i obecnej kadencji to minimalnie mniejszy odsetek opinii negatywnych w przypadku ocen aktualnych.

TABELA 3

Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że wójt/burmistrz/ prezydent miasta pracował* /pracuje**:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	VIII 2010		VII 2014		IV 2018	
	w procentach					
– bardzo dobrze	14	71	14	67	13	67
– raczej dobrze	57		53		54	
– raczej źle	13	17	16	20	12	17
– zdecydowanie źle	4		4		5	
Trudno powiedzieć	12		13		16	

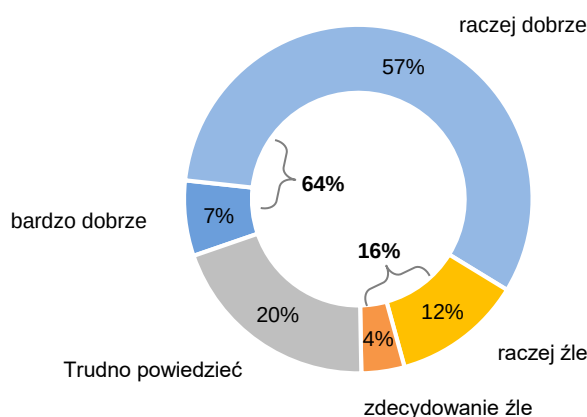
* W latach 2010–2014 pytanie zadawane było jako podsumowujące kończącą się kadencję wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

** W przypadku mieszkańców Warszawy pytanie dotyczyło prezydenta miasta

Pozytywnie oceniana jest również praca radnych miasta lub gminy – 64% badanych uważa, że rada miasta lub gminy dobrze wywiązuje się ze swych obowiązków, 16% ma na ten temat opinię negatywną. W sumie jednak działalność rady gminy lub miasta oceniana jest minimalnie słabiej niż praca władz wykonawczych – wójta, burmistrza lub prezydenta.

CBOS

RYS. 3. Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejsza rada miasta/gminy bieżącej kadencji pracuje:

Najlepiej pracę radnych oceniają respondenci z miast od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców, najbardziej ostrożni w pochwałach są badani z najmniejszych miast – liczących do 20 tys. mieszkańców.

TABELA 4

Wielkość miejscowości	Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejsza rada miasta/gminy pracowała:		
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	66	17	17
Miasto do 19 999 mieszkańców	55	16	29
20 000 – 99 999	69	15	16
100 000 – 499 999	62	13	25
500 000 i więcej	62	14	23

Bezpośredni wybór przez obywateli wójtów, burmistrzów i prezydentów miast został wprowadzony reformą z 2002 roku, nasze wyniki dotyczące tego szczebla władzy sięgają tylko 2010 roku. Możliwość głębszego spojrzenia w przeszłość stwarzają pytania o ocenę pracy radnych zadawane już od 1994 roku. Z tej perspektywy najbardziej widoczny jest skokowy wzrost dobrych ocen radnych między 2002 a 2010 rokiem. W tym okresie pozytywne oceny działalności władz samorządowych – rad miast lub gmin wzrosły o ponad 20 punktów procentowych. Polska weszła w 2004 roku do UE i do naszego kraju zaczęły napływać fundusze unijne, w dużej części wykorzystywane przez władze lokalne, m.in. na potrzeby infrastrukturalne lokalnych społeczności – takie jak wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków czy drogi lokalne.

W kolejnych latach, mimo niewielkiego spadku notowań, praca radnych nadal oceniana była dużo lepiej niż przed akcesją Polski do UE. Zarówno w przypadku radnych poprzedniej kadencji, jak i obecnych, blisko dwie trzecie respondentów pozytywnie wyraża się o ich pracy, natomiast opinii negatywnych było w 2014 roku prawie trzykrotnie, a obecnie – czterokrotnie mniej. Przed akcesją do UE proporcje te kształtowały się mniej więcej na poziomie 2 do 1.

TABELA 5

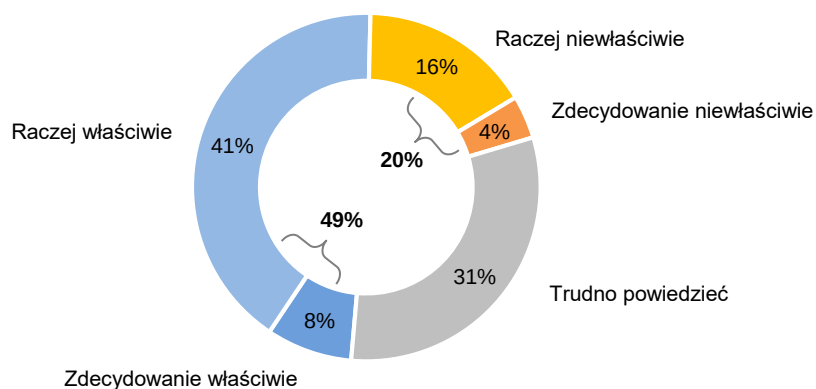
Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że tutejsza rada miasta/gminy pracowała* /pracuje:	Wskazania respondentów według terminów badań									
	V1994		X 2002		VIII 2010		VII 2014		IV 2018	
bardzo dobrze	4	49	2	48	7	69	9	63	7	64
raczej dobrze	45		46		62		54		57	
raczej źle	20	26	22	28	14	18	18	22	12	16
zdecydowanie źle	6		6		3		4		4	
Trudno powiedzieć	25		24		14		15		20	

* W latach 1994 – 2014 pytanie zadawane było jako podsumowujące kończącą się kadencję ówczesnych władz

Blisko połowa ankietowanych jest zdania, że władze miasta lub gminy, w której mieszkają, właściwie gospodarują środkami finansowymi pozostającymi w ich dyspozycji (49%). Przeciwnego zdania o gospodarce finansowej ich samorządów jest jedna piąta respondentów (20%). Prawie jedna trzecia nie ma wyrobionej opinii na ten temat (31%).

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze tutejszej gminy/miasta są właściwie wydawane czy też nie?

O właściwym wydatkowaniu środków finansowych pozostających w dyspozycji samorządów w największym stopniu przekonani są mieszkańcy wsi. Najbardziej krytyczni są badani z największych aglomeracji – jedna czwarta spośród nich uważa, że władze samorządowe w ich mieście niewłaściwie gospodarują środkami finansowymi.

TABELA 6

Wielkość miejscowości	Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze tutejszej gminy/miasta są właściwie wydawane czy też nie?		
	Właściwie	Niewłaściwie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	50	18	33
Miasto do 19 999 mieszkańców	48	20	32
20 000 – 99 999	47	22	32
100 000 – 499 999	49	24	28
500 000 i więcej	45	25	31

Obecne oceny gospodarki finansowej samorządów niemal nie odbiegają od oceny władz samorządowych poprzedniej kadencji. To, co w dłuższym okresie, również w zakresie ocen wydatkowania środków finansowych, najbardziej rzuca się w oczy, to dwudziestopunktowy wzrost pozytywnych ocen i nieco mniejszy w skali spadek ocen negatywnych między 2002 a 2010 rokiem, w okresie wejścia Polski do UE i napływu środków unijnych do samorządów.

TABELA 7

Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze tutejszej gminy/miasta są właściwie wydawane czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	IV 1993*		I 2002		X 2002		VIII 2010		IV 2018	
Zdecydowanie właściwie	5	31	2	29	2	30	8	51	8	49
Raczej właściwie	26		27		28		43		41	
Raczej niewłaściwie	21	32	28	41	24	36	17	22	16	20
Zdecydowanie niewłaściwie	11		13		12		5		4	
Trudno powiedzieć	36		30		34		27		31	

* W 1993 roku możliwe były odpowiedzi: zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie; Trudno powiedzieć

CZY WŁADZE LOKALNE MAJĄ ZA DUŻO CZY ZA MAŁO WŁADZY?

Zapytaliśmy badanych, od kogo i w jakim stopniu zależy rozwój ich miejscowości zamieszkania.

Polacy są przekonani³, że o rozwoju ich miejscowości w największym stopniu decyduje lokalny samorząd gminny lub miejski (średnia 3,79). Niebagatelny wpływ na sytuację w ich miejscowości mają uchwały samorządu powiatowego (3,49), duże znacznie ma także aktywność i inicjatywa samych obywateli (3,45) oraz – w mniejszym stopniu – radnych sejmiku wojewódzkiego (3,41%). Polacy wyraźnie dostrzegają znaczenie środków unijnych, jakie otrzymały lub otrzymują projekty inwestycyjne w ich miejscowości – prawie dwie piąte badanych uważa, że Unia Europejska ma duży wpływ na rozwój ich miejscowości (3,32%). Co ciekawe, zdaniem respondentów rozwój ich miejscowości w większym stopniu zależy od Unii Europejskiej niż od decyzji terenowego organu administracji rządowej – wojewody (3,24), a przede wszystkim od szeroko rozumianych władz centralnych (3,03).

TABELA 8

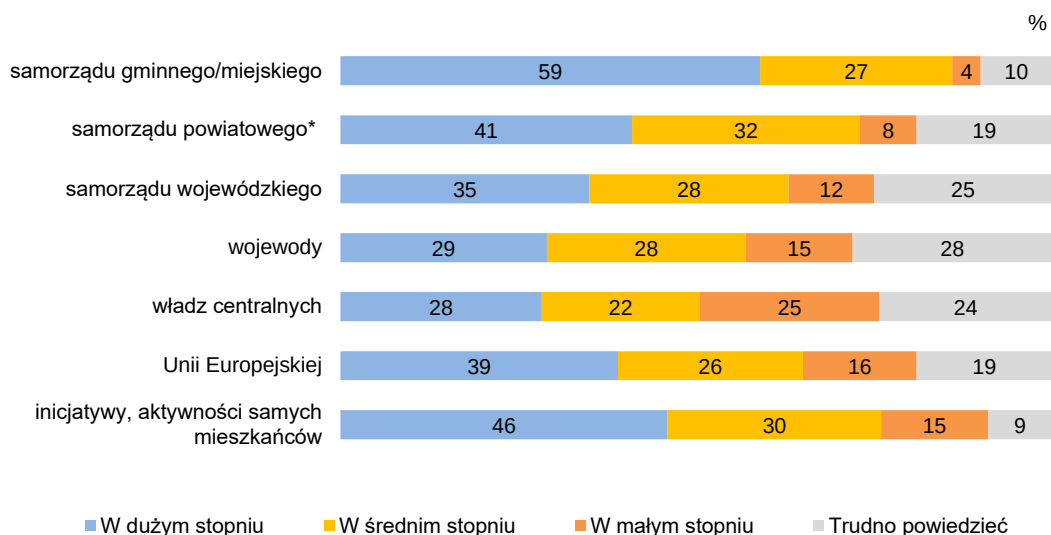
W jakim stopniu, w Pana(i) ocenie, rozwój miejscowości, w której Pan(i) mieszka oraz jej najbliższego regionu zależy od:	Średnie ocen wg pięciostopniowej skali, gdzie 1 oznacza bardzo mały wpływ, a 5 – bardzo duży wpływ	
	Średnia	Odchylenie standardowe
– samorządu gminnego/miejskiego	3,79	0,81
– samorządu powiatowego*	3,49	0,88
– inicjatywy, aktywności samych mieszkańców	3,45	0,99
– samorządu wojewódzkiego	3,41	0,95
– Unii Europejskiej	3,32	1,07
– wojewody	3,24	1,03
– władz centralnych	3,03	1,18

Pytanie nie dotyczyło mieszkańców miast na prawach powiatu

W ujęciu procentowym jedna czwarta ankietowanych (25%) uważa, że władze centralne mają mały wpływ na sytuację w ich miejscowości i jest to największy odsetek wskazań w tej kategorii odpowiedzi. Znaczenie dla rozwoju ich miejscowości władz sejmiku wojewódzkiego – wojewody i samorządu wojewódzkiego – oraz władz centralnych było dla respondentów najtrudniejsze do oszacowania i w przypadku tych czynników odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” był najwyższy.

³ Odpowiadający mieli do wyboru następujące odpowiedzi: w bardzo dużym stopniu; w dość dużym stopniu; w średnim stopniu; w dość małym stopniu; w bardzo małym stopniu. By uchwycić stopień wpływu poszczególnych władz i instytucji na rozwój miejscowości, szerszym kategoriom odpowiedzi przypisaliśmy wartości od 5 – „w bardzo dużym stopniu” do 1 – „w bardzo małym stopniu”. Wyniki zostały przedstawione w postaci średnich ocen. Odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz „odmowa odpowiedzi” zostały wyłączone z analiz. Na rysunkach w celu łatwiejszego porównania szczegółowe kategorie odpowiedzi zostały zredukowane do 3 podstawowych wymiarów: w dużym stopniu; w średnim stopniu; w małym stopniu.

RYS. 5. W jakim stopniu, w Pana(i) ocenie, rozwój miejscowości, w której Pan(i) mieszka oraz jej najbliższego regionu zależy od:

* Pytanie nie dotyczyło mieszkańców miast na prawach powiatu (N=795)

O dużym znaczeniu lokalnego samorządu gminnego lub miejskiego dla rozwoju ich miejscowości w największym stopniu przekonani są mieszkańcy największych miast, liczących ponad 500 tys. mieszkańców (66%). Dodatkowo towarzyszy temu silne przekonanie o wpływie UE na sytuację w ich aglomeracjach (46%). Również władze centralne (43%), a także samorząd wojewódzki (42%) mają dla największych miast relatywnie większe znaczenie niż dla innych typów miejscowości.

Z kolei mieszkańcy wsi oraz najmniejszych miast, poza najczęściej wskazywanym samorządem lokalnym na szczeblu miasta lub gminy (odpowiednio 57% i 54%), w największym stopniu wierzą, że rozwój ich miejscowości zależy od samych obywateli, od aktywności i inicjatywy mieszkańców (odpowiednio 51% i 46% wskazań). W obu tych typach miejscowości znaczenie władz centralnych oraz UE jest szacowane nieco niższej, niż w pozostałych miastach.

W miastach liczących od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców, które w dużej części są także siedzibami powiatów, ich mieszkańcy są przekonani, że poza samorządem lokalnym duże znaczenie dla rozwoju ich miasta ma właśnie samorząd powiatowy (50%).

TABELA 9

Odpowiedzi wskazujące, że rozwój miejscowości/gminy, w której żyje respondent zależy w dużym stopniu od:	Wielkość zamieszkiwanej miejscowości				
	Wieś	Miasto do 19 999 mieszkańców	Miasto 20 000 – 99 999 mieszkańców	Miasto 100 000 – 499 999 Mieszkańców	Miasto 500 000 mieszkańców i więcej
	w procentach				
– samorządu gminnego/miejskiego	57	54	61	59	66
– samorządu powiatowego*	37	44	50	42	29
– samorządu wojewódzkiego	31	36	37	40	42
– wojewody	25	26	33	35	32
– władz centralnych	23	19	32	35	43
– Unii Europejskiej	34	35	45	41	46
– inicjatywy, aktywności samych mieszkańców	51	46	39	44	43

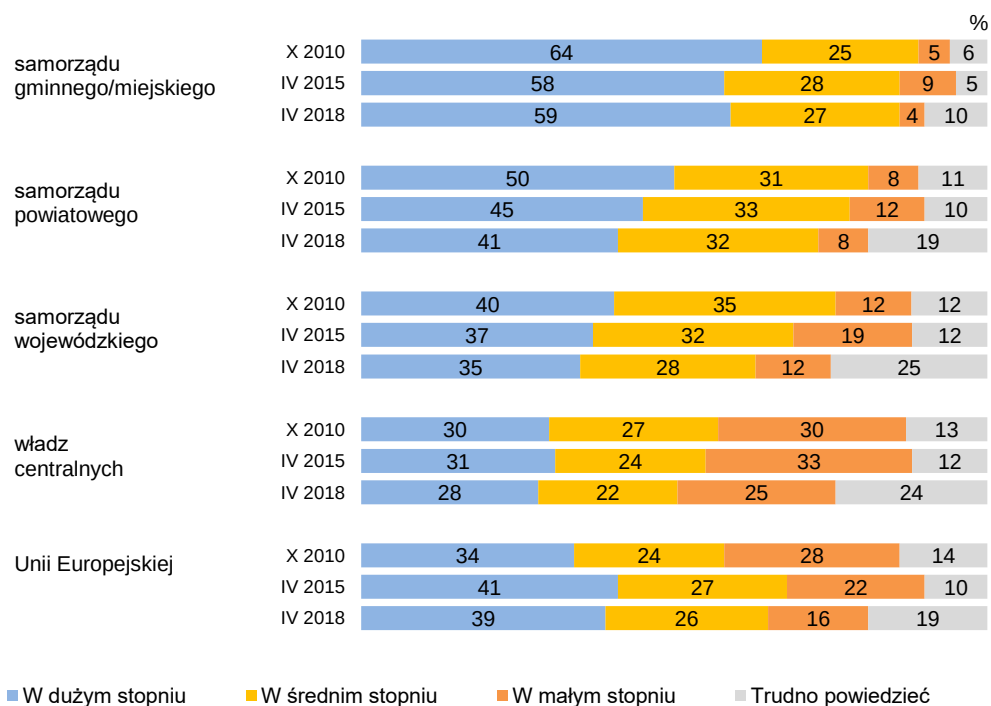
* Na pytanie nie odpowiadali mieszkańcy miast na prawach powiatu

Połączono odpowiedzi „w bardzo dużym stopniu” i „w dość dużym stopniu”

Zestawienie obecnych ocen z opiniami z przeszłości pozwala stwierdzić, że w porównaniu do 2010 roku minimalnie zmniejszył się odsetek opinii, że to samorzady różnego szczebla mają duży wpływ na rozwój miejscowości – w największym stopniu dotyczy to samorządu powiatowego. Jeśli chodzi o wpływ UE, to najwyżej szacowany był on w 2015 roku, najniżej w roku 2010. Przez cały ten okres silniejsze było przekonanie badanych, że duży wpływ na rozwój ich miejscowości ma UE, niż że mają władze centralne. Różnica między ocenami znaczenia UE i władz centralnych jest obecnie największa.

CBOS

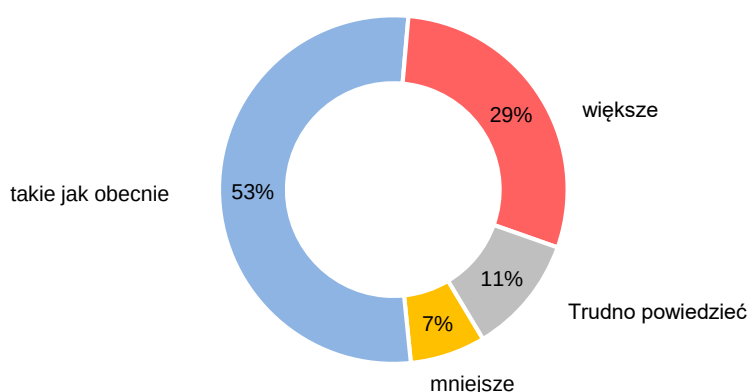
RYS. 6. W jakim stopniu, w Pana(i) ocenie, rozwój miejscowości, w której Pan(i) mieszka oraz jej najbliższego regionu zależy od:

Ponad połowa ankietowanych (53%) uważa, że zakres kompetencji i uprawnienia lokalnych władz samorządowych, tak wykonawczych (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast), jak i rad gmin i miast, są odpowiednie. Więcej niż co czwarty badany chciałby zwiększenia zakresu ich władzy (29%), czterokrotnie mniejszy odsetek postuluje ograniczenie ich kompetencji (7%).

CBOS

RYS. 7. Jak Pan(i) uważa, czy zakres kompetencji, uprawnienia, jakie mają w Polsce władze lokalne (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz rady gmin i miast) powinny być:

Najbardziej zadowoleni z rozwiązań ustrojowych i istniejącego obecnie zakresu kompetencji władz samorządowych są mieszkańcy wsi (56%) oraz małych miast – liczących od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców (54%). Z kolei zwiększenie zakresu uprawnień władz samorządowych relatywnie najczęściej postulują mieszkańcy miast powyżej 20 tys. mieszkańców, zwłaszcza dużych, choć nie największych – od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców (34%).

TABELA 10

Wielkość miejscowości	Jak Pan(i) uważa, czy zakres kompetencji, uprawnienia, jakie mają w Polsce władze lokalne (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz rady gmin i miast) powinny być:			
	mniejsze	takie jak obecnie	większe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Wieś	7	56	25	11
Miasto do 19 999 mieszkańców	9	50	27	15
20 000 – 99 999	7	54	32	6
100 000 – 499 999	5	46	34	14
500 000 i więcej	8	47	31	14

Co ciekawe, postulat zwiększenia kompetencji władz samorządowych nie zależy od oceny działalności władz lokalnych w swojej miejscowości zamieszkania – osoby negatywnie oceniające te władze chcą zwiększenia zakresu ich uprawnień nawet nieco częściej, niż respondenci zadowoleni z władz samorządowych w swojej miejscowości.

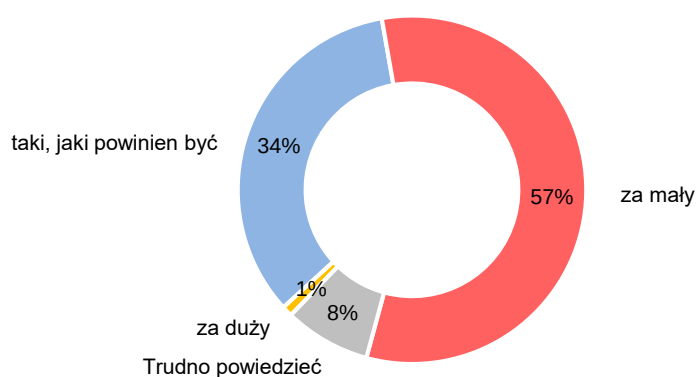
TABELA 11

Czy zakres kompetencji, uprawnienia, jakie mają w Polsce władze lokalne (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz rady gmin i miast) powinny być:	Jak Pan(i) ocenia działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie/miejscowości?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach		
– mniejsze	6	13	8
– takie, jak obecnie	57	45	39
– większe	29	31	24
Trudno powiedzieć	9	11	29

Większość Polaków chciałaby zwiększenia wpływu mieszkańców na sprawy lokalne, na to, co dzieje się w ich mieście czy gminie (57%). Jedna trzecia uważa, że zakres wpływu mieszkańców na decyzje podejmowane przez władze samorządowe w ich mieście czy gminie jest odpowiedni (34%).

CBOS

RYS. 8. Jak by Pan(i) ocenił(a) wpływ mieszkańców na to, co się dzieje w Pana(i) gminie/|mieście? Czy jest on:

Zadowolenie z możliwości wpływania przez mieszkańców na to, co dzieje się w ich mieście czy gminie, jest niemal odwrotnie proporcjonalne do wielkości miejscowości zamieszkania. Im mniejsza miejscowość, tym więcej osób jest zadowolonych z wpływu, jaki mieszkańcy mają na sprawy lokalne – na wsi ponad dwie piąte respondentów (43%) jest usatysfakcjonowanych obecnym stanem rzeczy w tym zakresie, w największych miastach, liczących ponad 500 tys. mieszkańców podobną opinie wygłasza tylko niespełna jedna piąta (19%). Analogicznie, zwiększenia udziału mieszkańców w decydowaniu o sprawach lokalnych chcieliby przede wszystkim mieszkańcy największych aglomeracji (75%), a także – w nieco mniejszym stopniu – mieszkańcy miast liczących od 20 tys. do 500 tys. mieszkańców. Opowiada się za tym również ponad połowa mieszkańców najmniejszych miasteczek, najrzadziej zaś – mieszkańcy wsi.

TABELA 12

Wielkość miejscowości	Jak by Pan(i) ocenił(a) wpływ mieszkańców na to, co się dzieje w Pana(i) gminie/mieście? Czy jest on:			
	za duży	taki, jaki powinien być	za mały	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Wieś	2	43	48	7
Miasto do 19 999 mieszkańców	1	34	52	13
20 000 – 99 999	0	27	66	7
100 000 – 499 999	1	28	62	10
500 000 i więcej	0	19	75	6

Osoby niezadowolone z władz lokalnych częściej chciałyby, by te władze w większym stopniu rozpoznawały i uwzględniały potrzeby mieszkańców oraz wsłuchiwały się w ich głosy, trzy czwarte spośród nich (75%) postuluje zwiększenie wpływu mieszkańców na to, co dzieje się w mieście czy gminie. Wśród obywateli dobrze oceniających władze samorządowe podobny postulat popiera ponad połowa (51%).

TABELA 13

Jak by Pan(i) ocenił(a) wpływ mieszkańców na to, co się dzieje w Pana(i) gminie/mieście? Czy jest on:	Jak Pan(i) ocenia działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie/miejscowości?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach		
– za duży	1	0	0
– taki, jaki powinien być	41	20	19
– za mały	51	75	56
Trudno powiedzieć	7	5	25

Polacy generalnie są zadowoleni ze swoich władz samorządowych. Pozytywnie oceniają zarówno działalność rad, jak i lokalnych władz wykonawczych – wójtów, burmistrzów czy prezydentów miast. Tylko jedna piąta badanych ma zastrzeżenia do polityki finansowej samorządów i uważa, że środki finansowe, którymi dysponują władze lokalne, nie są właściwie wydawane, większa zaś część pozytywnie ocenia ten aspekt działalności samorządów. Respondenci w większości akceptują obecny zakres kompetencji władz samorządowych, a jeśli chcieliby zmiany, to ponad czterokrotnie częściej zwiększenia ich uprawnień, niż ograniczenia. Mimo pozytywnych ocen chcieliby jednak, by władze samorządowe bardziej wsłuchiwały się w postulaty mieszkańców i by to przede wszystkim mieszkańcy decydowali o tym, co dzieje się w ich mieście i gminie. Postulat zwiększenia wpływu mieszkańców na decyzje władz i sytuację w mieście szczególnie często zgłaszają mieszkańcy wielkich aglomeracji, w których dystans między władzą lokalną a obywatelem wydaje się największy.

Opracował

Krzysztof Pankowski